

**Záznam z 9. jednání
pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí
k transparentnosti státní správy
konaného dne 4. října 2016**

Přítomní členové:

Mgr. Ivana Dufková, Transparency International – Česká republika
Bc. Martina Houšková, předsedkyně, Úřad vlády ČR, Oddělení boje s korupcí
Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, Ministerstvo vnitra
Mgr. Jiří Károly, Ministerstvo práce a sociálních věcí
Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, Ministerstvo financí
Ing. Kateřina Vojtová, MPA, Ministerstvo vnitra

Omluvení členové:

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc., Vysoká škola ekonomická
Mgr. Daniel Holý, Oživení
Mgr. Tomáš Kroupa, Ministerstvo vnitra
Ing. Mgr. Oldřich Kužilek, Otevřená společnost
JUDr. Vít Samek, Českomoravská konfederace odborových svazů

Náhradníci:

Jan Nevyjel, Oživení, náhradník za Mgr. Daniela Holého
Ing. Lukáš Slavík, Ministerstvo vnitra, náhradník za Mgr. Tomáše Kroupu

Hosté:

Ing. Eva Antošová, Ministerstvo zdravotnictví
Mgr. Ludvík Bína, Ministerstvo zdravotnictví
Mgr. Bc. Dalibor Fadrný, Úřad vlády ČR, Oddělení boje s korupcí
JUDr. Jan Horník, Ph.D., Úřad vlády ČR, Oddělení boje s korupcí
Mgr. Tomáš Kosička, Vysoká škola finanční a správní
Mgr. Lenka Píčová, Úřad vlády ČR, Oddělení boje s korupcí
PharmDr. Alena Tomášková, Ministerstvo zdravotnictví
RNDr. Hana Žufanová, Ph.D., Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Průběh jednání:

1. Zahájení

Jednání zahájila předsedkyně Komise k transparentnosti státní správy (dále jen „Komise“) Martina Houšková v 9:05 h přivítáním přítomných členů a hostů. Konstatovala, že s ohledem na čl. 6 ve spojení s čl. 3 odst. 2 jednacího řádu je Komise usnášeníschopná (přítomno 6 z 11 členů a 2 náhradníci s právem hlasovat).

2. Aktivity Ministerstva zdravotnictví v plnění úkolů obsažených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016

Martina Houšková (OKK) zrekapitulovala, že na posledním jednání Komise konaném dne 30. srpna 2016 zástupci Ministerstva zdravotnictví představili podklady využitelné pro zpracování Sektorové analýzy korupce ve zdravotnictví, přičemž Komise poukazovala na přílišnou obecnost materiálu a požadovala detekci konkrétnějších korupčních rizik a návrhy jejich řešení.

Ludvík Bína (MZd) sdělil, že materiál byl zčásti přepracován. Na výzvu Dalibora Fadrného (OKK) přiblížil učiněné změny materiálu, neboť členové Komise měli malý prostor se s novou verzí

podkladů seznámit. Předně je třeba rozlišit, co má na starosti (jaké má kompetence) Ministerstvo zdravotnictví a co leží v rukou soukromých subjektů (např. rozlišení krajských nemocnic a nemocnic v rukou soukromých podnikatelů). Dále materiál identifikuje možná korupční rizika na jednotlivých odborech Ministerstva zdravotnictví, detekci možných korupčních rizik v oblasti nemocnic (korupce u lékařů a korupce u logistického aparátu nemocnic), pojednává o zdravotních pojišťovnách a možných kompetencích Ministerstva zdravotnictví nad nimi, o možnostech korupce u farmaceutik, o možných projevech organizování korupce ve zdravotnictví, pokud by se mohla objevovat. Rovněž jsou rozebrány kontrolní mechanismy Ministerstva zdravotnictví, jaké jsou vyvíjeny aktivit a jaké jsou další záměry k tomu, aby korupce ve zdravotnictví bylo zamezeno.

Dalibor Fadrný (OKK) zrekapituloval, že se jedná o úkol obsažený v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016 (citoval text v Akčním plánu obsažený).

Tomáš Kosička (VŠFS) se dotazoval, co se řeší za problém, neboť u identifikace jednotlivých problémů postrádá (kromě samotného ministerstva) možné způsoby řešení. Ludvík Bína (MZd) uvedl, že je to velký problém – každý cítí, že korupce ve zdravotnictví je, ale ministerstvo je limitováno rozsahem jeho kompetencí. Tomáš Kosička uvedl, že občany nejvíce tíží běžná korupce u lékařů, kteří přijímají úplatky za své služby, ale že ministerstvo může asi těžko tento druh korupce vymýtit. Ludvík Bína uvedl konkrétní příklady, kdy např. role ministerstva po zjištění korupce mezi pacientem a lékařem je podání trestního oznámení, neboť více v tomto směru učinit nemůže. Obdobná situace je podplácení lékařů farmaceutickými společnostmi. V obecné rovině mohou být zdokonalovány etické kodexy, interní protikorupční programy, plány kontrol a auditů, nicméně tyto informace o konkrétních případech se příslušným odborům ministerstva nedostávají. Tomáš Kosička dále poukázal na korupci konkrétních zaměstnanců ministerstva (poukázal na extrémní případy nestandardních legislativních počinů – např. přílepek, kterým se zavedl systém refinancování cen léčivých přípravků – dle sdělení Aleny Tomáškové byl ovšem přijat na základě požadavků Evropské komise). Tomáš Kosička rovněž namítal, že materiál se nezabývá tzv. úhradovou vyhláškou. Alena Tomášková (MZd) osvětlila, jak k přípravě úhradové vyhlášky dochází.

Adam Vojtěch (MF) uvedl, že i druhá verze materiálu je velmi nedostatečná, kdy např. dementoval to, že nelze z pozice ministerstva řešit korupci mezi pacientem a lékařem – systémově lze dle jeho názoru zlegalizovat dobrovolná spoluúčast pacienta za nadstandardní služby (úplatky spadají do šedé ekonomiky, kdežto legální spoluúčast pacienta by problém vyřešila a je to transparentní). Eva Antošová (MZd) kontrovala, že určitá spoluúčast pacienta tu již byla zavedena, ale současná vláda ji zrušila – má se to tedy znovu obnovit? Adam Vojtěch (MF) doplnil, že Ústavní soud vyhlášku zrušil, protože tato povinnost nebyla stanovena zákonem – proto by měl být předložen návrh zákona, který by tuto otázku řešil. Alena Tomášková (MZd) doplnila, že v této otázce je zde nejprve třeba přijmout politické rozhodnutí a kromě toho je třeba určit, co je standard a co by bylo nadstandard se spoluúčastí. K tomu ještě doplnila, že ministerstvo řeší i stížnosti pacientů, kteří platili za něco, za co podle nich platit neměli. Adam Vojtěch dále uvedl, že se Ministerstvo financí intenzivně již dva roky zabývá (na základě nálezu Nejvyššího kontrolního úřadu z roku 2013) nákupy přímo řízenými organizacemi Ministerstva zdravotnictví (realizace veřejných zakázek) a výsledek dosud žádný, neboť Ministerstvo zdravotnictví dosud žádné informace nepředložilo.

Jiří Károly (MPSV) rovněž deklaroval, že materiál je velmi obecný bez konkrétních návrhů řešení. Ve věci podplácení pacienty je to o osobní statečnosti pacienta a v rámci trestních řízení bývá problém důkazní nouze. Rád by viděl materiál přepracovaný v té části, co chce Ministerstvo zdravotnictví přijmout za opatření. Ludvík Bína (MZd) ozřejmil vztah ministerstva k přímo řízeným organizacím a omezené možnosti zasahovat do personálních záležitostí přímo řízených organizací (v podstatě je zde pouze vazba ředitele, nikoli další zaměstnance přímo řízené organizace). Jiří Károly nespokojenost s postupem Ministerstva/ministra zdravotnictví demonstroval jako člen správní rady Vojenské zdravotní pojišťovny na případu této pojišťovny, kdy namísto řešení domnělé korupce ředitele pojišťovny jsou zpochybňovány (ne)aktivity dozorčí a správní rady dané pojišťovny.

Tomáš Jirovec (MV) vidí problém materiálu v tom, že neodpovídá zadání, přičemž domnělou obsáhlost úkolu mělo řešit již při formulaci/definování úkolu, nikoli nyní konstatováním omezených kompetencí. Materiál by měl např. obsahovat rozbor nadstandardů a spoluúčasti, byť se závěrem, že tato cesta je neprůchozí. Alena Tomášková (MZd) odkázala na str. 7 materiálu, kde je uveden návrh řešení přeregistrování léčiv (pacient má možnost si nechat zkontrolovat, zda hradil skutečně jen to, co měl) – jde o nedostatečnou informovanost pacientů. Ve věci ovlivňování lékařů farmaceutickými společnostmi uvedla konkrétní pozitivní případ odhalení a potrestání preskripce léčiv. Tomáš Jirovec se dále dotazoval, zda všechny pojišťovny nabízejí možnost vyžádat si přehled všech vyžádaných plateb za pacienta a jaké jsou možnosti pacientů konkrétní úhrady prověřit – tento podnět by mohl být v materiálu analyzován jako příklad dobré praxe.

Jiří Károly (MPSV) vidí možnosti řešení ve větší informovanosti občanů o jejich možnostech, o zveřejňování smluv, zpřístupňování informací apod. Připodobnil situaci případu okrádání ze strany taxikářů, kdy po medializaci problému je situace výrazně lepší ve prospěch občanů. Alena Tomášková (MZd) uvedla, že by materiál mohl být obohacen např. o pasáž věnovanou zavedení plánovaných eReceptů.

Dalibor Fadrný (OKK) doplnil, že úkol byl do Akčního plánu boje s korupcí na rok 2016 zařazen na základě podnětu Evropské komise, která se korupci ve zdravotnictví speciálně věnuje, stejně jako neziskové organizace (např. TIC). Dále shrnul dosavadní diskuzi v tom smyslu, že materiál Ministerstva zdravotnictví je i nadále velmi obecný a bylo by třeba jej dopracovat do formy ve státní správě standardní (zazněly příklady materiálů, které by bylo možné jako vzor využít).

Ludvík Bína (MZd) namítal, že úkol je koncipován velmi široce, a není proto jednoduché jej splnit. Požádal, aby mu bylo sděleno, kdo formulaci úkolu za Ministerstvo zdravotnictví odsouhlasil.

Tomáš Kosička (VŠFS) nadnesl některé další otázky, na které Ludvík Bína odpověděl jemu dostupné informace. Jednalo se např. o otázku kontroly přímo řízených organizací (Odbor přímo řízených organizací byl dlouhodobě personální oslaben), téma přímo řízené péče a pravomoci Odboru dohledu nad zdravotními pojišťovny (řešení otázky koeficientu pro jednotlivé organizace).

Adam Vojtěch (MF) nadnesl otázku absence dostatku příkladů dobrých praxí. Připomněl, že ministr financí vyzval Ministerstvo zdravotnictví k připojení se k projektu open dat a dosud nedostal odpověď. Dál vyzdvihl příklad veřejného zájmu na regulaci příspěvků lékařů jak z veřejného zdravotního pojištění, tak od farmaceutických společností (např. kongresy). Rovněž nadnesl otázku bonusů (nákup zboží s tím, že dodavatel vrací určitou část finančních prostředků zpět osobě, která za zadavatele vystupovala).

Tomáš Slavík (MV) nadnesl otázku open dat a možnostech MZd zveřejňovat svá data v tomto formátu. Ludvík Bína (MZd) přislíbil tuto otázku předestříti ministroví zdravotnictví, neboť není oprávněn na místě přislíbit spolupráci ministerstva při naplnění tohoto opatření. Alena Tomášková (MZd) doplnila, že např. Ústav pro kontrolu léčiv odmítá data poskytovat s odůvodněním na konkurenční prostředí.

Dalibor Fadrný (OKK) závěrem tohoto bodu požádal kolegy z Ministerstva zdravotnictví, aby se zúčastnili jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí, které se uskuteční dne 25. října 2016, a aby nebyl materiál předložen do mezirezortního připomínkového řízení před jeho projednáním v Radě a jeho dopracování dle požadavků OKK.

3. Protikorupční vzdělávání učitelů

Hana Žufanová (MŠMT) představila možnosti ministerstva, jak řídit školy (popsala systém rámcových vzdělávacích programů a v podstatě pouze legislativní nástroje ministerstva zasahovat do řízení škol) a návaznost současného úkolu na úkol stanovený ve Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Problematika protikorupčního vzdělávání je zakotvena v rámci rámcových vzdělávacích programů pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy. Možnosti kontroly má Česká školní inspekce, kdy při kontrole školy na místě porovnává inspektor rámcový

vzdělávací program se školním vzdělávacím programem. Národní institut dalšího vzdělávání, přímo řízení organizace pro vzdělávání učitelů, vypsal ve své nabídce na rok 2016 kurzy k této problematice, ale nikdy nebyl žádný naplněn (nebyl zájem). Proto jsou hledány další možnosti, jak toto téma učitelům přiblížit, aby o to byl zájem. Rovněž přiblížila další didaktické pomůcky – publikace pro učitele, jak korupci odučit, spoty a metodické listy v rámci projektu Školní informační kanál (ŠIK). Problém je v praxi s naplněním požadavku vzdělávání učitelů, který sice musí naplnit min. 12 dní za rok svého vlastního individuálního plánu, ale to znamená, že za něho na škole někdo musí odučit (suplovat) jeho hodiny.

Jiří Károly (MPSV) se dotazoval, zda jsou rámcové vzdělávací programy závazné i pro soukromé školy – ano a jsou dostupné na www.nuv.cz.

Kateřina Vojtová (MV) se dotazovala, zda MŠMT uvažovalo o interaktivním eLearningovém kurzu pro učitele – speciální eLearningový kurz pro učitele zpracován nebyl, protože je dostatek jiných nabídek. Hana Žufanová doplnila, že to je nejen o možnostech a příležitostech škol, ale také o individuálním přístupu jednotlivých učitelů, zda se chtějí dále vzdělávat.

Tomáš Jirovec (MV) z vlastní zkušenosti potvrdil, že vysokoškolské vzdělávání budoucích učitelů je tristní a velmi záleží na aktivitě a iniciativě studentů. Dotazoval se, zda MŠMT plánuje se zaměřit na kvalitu vzdělávání studentů pedagogických škol. Hana Žufanová zareagovala, že je zde problém autonomie vysokých škol. Vyzdvihla ale pružnou spolupráci Masarykovy univerzity v Brně.

Tomáš Kosička (VŠFS) doplnil, že žáci mají problém se znalostmi, nikoli s kompetencemi (dokážou např. o trojčlence vyprávět půl hodiny, ale nespočítají nic). Dále přiblížil problém, že učitel musí přizpůsobit kvalitu výuky žákům. Popsal své zkušenosti se stanovováním standardu u konkrétního předmětu, aby mohl být žák ohodnocen alespoň písmenem E, přičemž v praxi se postupně z této hodnoty ubírá směrem dolů.

Tomáš Jirovec (MF) jak absolvent pedagogické fakulty v otázce kvality výuky odkázal na přidružený problém – nástupní plat nového učitele. Vedle toho zde stojí současná honba lidí za titulem, přičemž aby fakulta měla dostatek studentů, i ona kvalitu výuky bohužel snižuje.

Adam Vojtěch (MF) se dotazoval na praktickou stránku kurzu pro učitele – jak to probíhá. Hana Žufanová (MŠMT) nastínila, že kromě teoretického úvodu jsou rozebírány praktické možnosti, jak téma uchopit, v publikaci jsou uvedeny i další možnosti kontroly předaných informací (testové otázky, hádanky, spojovačky) atd. Je kladen důraz na to, aby se děti dozvěděly souvislosti (když např. zaplatí za něco, co je bezplatné, že jsou již též součástí korupčního řetězce). Jan Horník (OKK) doplnil, že jde o to předat žákům ve srozumitelné podobě souvislosti a podstatu korupčního jednání (jako související téma byl vyzdvižen střet zájmů, klientelismus a nepotismus).

Ivana Dufková (TIC) se dotazovala na zpětnou vazbu, zda se skutečně korupce na školách správně odučí (v podstatě to může inspektor ověřit pouze tehdy, pokud bude mít inspekci v hodině, když se právě téma korupce probírá). Přednesla zkušenosti TIC, že je zde nedostatek materiálů, že část učitelů se k tomu úkolu staví čistě formálně, že je nedostatek času na vlastní vzdělávání apod. Jako námět uvedla možnost spojit žáky do seminárních skupin nebo že by se měla sledovat provázanost odučeného tématu na základní škole s učivem na středních školách. Připomněla zkušenosti TIC s projektem Školní informační kanál (rozdílné ceny nákupu na různých školách, reklamy běžící na obrazovkách ŠIK). Přednesla námět, aby byla věnována větší pozornost kvalitě výuky (nejen) korupce na vysokých školách.

Hana Žufanová (MŠMT) závěrem požádala, aby se v Akčním plánu úkol nezvrhl na „protikorupční vzdělávání učitelů“, neboť těžištěm by měla být kvalita výuky na vysokých školách (pedagogických fakultách), kdy má ale ministerstvo velmi malé možnosti, jak tento úkol naplnit.

4. Informace k tvorbě Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017

Martina Houšková (OKK) představila aktuální stav příprav Akčního plánu boje s korupcí pro rok 2017 a náměty, které byly do návrhu zařazeny (jde primárně o pokračující úkoly a úkoly vyplývající z mezinárodních závazků). K jednotlivým navrhovaným úkolům stručně uvedla důvod zařazení do Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017, a to na základě workshopu, který se konal dne 16. září 2016 a dalších připomínek, které Oddělení boje s korupcí obdrželo.

5. Různé

Do různého neměl nikdo z přítomných žádný příspěvek.

6. Závěr

Přístí jednání Komise proběhne ve 2. polovině listopadu 2016 dopoledne.

Jednání Komise bylo ukončeno v 11:20 h.

Zapsal: Jan Horník

Schválila: Martina Houšková

Schváleno dne 15. října 2016